

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
КАФЕДРА ТРУДОВОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА
ЗАХІДНИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ВОЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ



**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ, АГРАРНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ
ТА ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН**

Збірник тез

**Всеукраїнського науково-практичного
круглого столу, присвяченого
80-річчю від дня народження
Заслуженого юриста України, доцента
Домбровського Станіслава Феліксівича**

**Хмельницький
2024**

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
КАФЕДРА ТРУДОВОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА
ЗАХІДНИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА І
ПІДПРИЄМНИЦТВА ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ВОЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ, АГРАРНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА
ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН**

*Збірник тез Всеукраїнського науково-практичного круглого столу,
присвяченого 80-річчю від дня народження
Заслуженого юриста України, доцента
Домбровського Станіслава Феліксовича*

**Хмельницький
2024**

УДК 349.41+349.42+349.6+349.2(477)

А 43

*Рекомендовано до друку вченою радою
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
(протокол № 17 від 27 червня 2024 року,)*

А 43 Актуальні проблеми реформування земельних, аграрних, екологічних та трудових правовідносин : зб. тез Всеукр. наук.-практ. кругл. столу (м. Хмельницький, 31 травня 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. 146 с.

ISBN 978-617-7572-82-3

У збірнику представлені тези доповідей, які були подані на Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Актуальні проблеми реформування земельних, аграрних, екологічних та трудових правовідносин», присвячений 80-річчю від дня народження Заслуженого юриста України, доцента Домбровського Станіслава Феліксівича, що відбувся у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова 31 травня 2024 року.

Розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти і наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, «Актуальні проблеми реформування земельних, аграрних, екологічних та трудових правовідносин» не завжди поділяє думку учасників конференції.

Основний матеріал доповідей подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи закладів вищої освіти і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

УДК 349.41+349.42+349.6+349.2(477)

ISBN 978-617-7572-82-3



© Колектив авторів, 2024

© Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024

Лагойда Тетяна Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права,
Хмельницький національний університет

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА САМОВІЛЬНЕ ВИПАЛЮВАННЯ РОСЛИННОСТІ АБО ЇЇ ЗАЛИШКІВ

Випалювання рослинності та її залишків залишається однією з найгостріших природоохоронних проблем в Україні. Цей негативний екологічний фактор спричиняє шкоду довкіллю, а через нього і здоров'ю населення в різних формах і масштабах. Перш за все, забруднення зазнає атмосферне повітря. Також дані дії призводять до загибелі тварин та рослин, у тому числі занесених до Червоної та Зеленої книг України. Розведені самовільно багаття призводять до неконтрольованих масштабних пожеж, що останнім часом стали постійним явищем як в Україні, так і у світі. Найчастіше такі пожежі виникають на сусідніх земельних ділянках, лісових масивах, загороджувальних лісових полосах, що знаходяться поруч з ділянкою, де здійснюється таке випалювання. До того ж шкода завдається верхньому родючому шару ґрунту, який є особливо цінним для України як аграрної країни, оскільки вигорають рослинні залишки, гинуть ґрунтоутворюючі мікроорганізми. Після згоряння сухотрав'я утворюється зола, яка вважається поганим добривом і спричиняє погіршення якості ґрунту. Внаслідок таких дій також можуть бути пошкоджені лінії електропередач та інші об'єкти, існує загроза загоряння житлових будинків.

Адміністративна відповідальність за самовільне випалювання рослинності або її залишків була запроваджена в 1996 році із доповненням Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП) статтею 77¹ [1]. В разі настання суспільно небезпечних наслідків від самовільного випалювання сухої рослинності особу може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за ст.ст. 241, 245 Кримінального кодексу України [2]. Всі вищезазначені статті зазнали змін у вигляді посилення відповідальності після прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою збереження довкілля щодо посилення відповідальності за дії, спрямовані на забруднення атмосферного повітря та знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу» від 13 квітня 2020 р. [3]. Ціллю даних законодавчих змін було покращити гарантування права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля і зменшити негативні наслідки від пожеж, які виникають внаслідок неконтрольованого спалення сухотрав'я, а також привести положення ч. 1 ст. 77¹ КУпАП у відповідність до ч. 3 ст. 27 Закону України «Про рослинний світ», де передбачено, що «випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища» [4]. Дана норма була внесена в Закон у 2014 році, однак положення КУпАП у відповідність до неї приведені не були. Але навіть це не завершило формування нормативної бази в сфері відповідальності за самовільне випалювання рослинності або її залишків. Оскільки не було розроблено нормативно-правового акту, про який йде мова в ч. 3 ст. 27 Закону України «Про рослинний світ», що мав врегулювати порядок випалювання сухої рослинності або її залишків. Нарешті такий документ було прийнято і наказом Міністерства

захисту довкілля та природних ресурсів України від 12 серпня 2021 р. було затверджено Порядок випалювання сухої рослинності або її залишків [5].

Однак результативність юридичної відповідальності залежить не тільки від належного нормативного врегулювання, виду та розміру покарання, а й від дотримання принципу його невідворотності. А відповідно до інформації, наведеної Державною службою статистики у 2018 році за ст. 77¹ КУпАП було накладено тільки 792 стягнення (новіших статистичних даних сайт даного органу виконавчої влади, на жаль, не містить) [6]. Це дає можливість зробити висновок, що головна проблема в існуванні великої кількості адміністративних правопорушень у вигляді самовільного випалювання рослинності або її залишків в більшості випадків є неконтрольованість. Тому лише збільшення розмірів штрафу за вказані адміністративно карні діяння не зменшить їх кількості.

Органи влади на місцях, розуміючи сутність описаної проблеми, напрацьовують власний досвід її вирішення. Зокрема, 23 березня 2022 р. начальником Хмельницької обласної військової адміністрації було видано Наказ «Про утворення рейдових груп з моніторингу випадків виявлення та недопущення самовільного випалювання рослинності або її залишків на території Хмельницької області». Ним зобов'язано Державну екологічну інспекцію у Хмельницькій області на час дії правового режиму воєнного стану забезпечити утворення та функціонування рейдових груп з моніторингу випадків виявлення та недопущення самовільного випалювання рослинності або її залишків на території Хмельницького, Шепетівського та Кам'янець-Подільського районів. А районним військовим адміністраціям Хмельницької області разом з сільськими, селищними та міськими головами сприяти роботі вищезазначених рейдових груп [7]. Причиною цього стало те, що на території Хмельницької області за березень 2022 р. на пожежах сухої рослинності загинули 3 особи. А з початку року до моменту видання Наказу сталося 123 пожежі сухої трави [8].

Це, звичайно, позитивний досвід спроби нормативного врегулювання заходів контролю за дотриманням вимог по спаленню сухоцвіття, але, зважаючи на площі земельних ділянок, які підлягають інспектуванню, навряд чи Державна екологічна інспекція у Хмельницькій області має необхідну кількість працівників, яких можна було б задіяти для виконання вказаного завдання.

Тому є потреба і запит на розробку загальноукраїнських заходів по контролю за дотриманням вимог по спаленню сухотрав'я. Адже Порядок випалювання сухої рослинності або її залишків від 12 серпня 2021 р. їх не містить. Це може бути законодавчо введене покладення зобов'язання на власників та орендарів земельних ділянок на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах та в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановити камери спостереження або здійснювати інспектування даних земель за допомогою безпілотних технологій, що значно знизить трудовитрати. В разі не виконання цього обов'язку орендодавці зможуть вимагати розірвати договори оренди і зберегти свою землю і загалом довкілля від негативного впливу

Отже, не зважаючи на наявність різних законодавчих заборон, самовільне випалювання сухої рослинності або її залишків і, як наслідок, забруднення

атмосферного повітря, погіршення якості ґрунтів, знищення або пошкодження об'єктів рослинного і тваринного світу, порушення вимог пожежної безпеки в лісах продовжується. Тому потрібне розроблення комплексу дієвих заходів контролю за дотриманням вимог по випалюванню сухотрав'я. Зважаючи на поширення технологізації в усіх сферах життя суспільства, вважаємо за доцільне здійснювати цю діяльність за допомогою камер спостереження, безпілотних технологій та інших малотрудовитратних, але дієвих і сучасних заходів.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою збереження довкілля щодо посилення відповідальності за дії, спрямовані на забруднення атмосферного повітря та знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу: Закон України від 13.04.2020 р. № 556-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-20>.
4. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 р. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>.
5. Про затвердження Порядку випалювання сухої рослинності або її залишків: Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 12.08.2021 р. № 541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1311-21>.
6. Адміністративні правопорушення в Україні у 2018 році. URL: <https://ukrstat.gov.ua>.
7. Про утворення рейдових груп з моніторингу випадків виявлення та недопущення самовільного випалювання рослинності або її залишків на території Хмельницької області: Наказ від 23.03.2022 р. № 66/2022-4. URL: https://www.adm-km.gov.ua/doc/orders/2022/03/066n_230322.pdf.
8. На Хмельниччині створюють рейдові групи з моніторингу спалювання трави. URL: <https://vsim.ua/Podii/na-hmelnichchini-stvoryat-reydovi-grupi-z-monitoringu-spalyuvannya-tra-11546540.html>.



ЗМІСТ

Вітальне слово ректора Хмельницького університету університету управління та права Імені Леоніда Юзькова Олега Омельчука 4

Спогади доньки Людмили Станіславівни про життєвий шлях Домбровського Станіслава Феліксовича..... 6

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Бахур О. В. Земельний банк (LandBank): ефективне управління державними землями 8

Бортник О. Ю. Щодо окремих способів захисту майнових прав особи на земельну ділянку 11

Ващишин М. Я. Ознаки інфраструктурного сервіту 15

Гордєєв В. І. Актуальні питання забезпечення реалізації переважного права купівлі земельних ділянок сільськогосподарського призначення 18

Данілік Д. М. Деякі питання правового регулювання земельно-надрових відносин в сучасних умовах..... 21

Дрозд І. В. Концепція «книжкового володіння» в судовому захисті прав на землю 23

Костяшкін І. О. Актуальні проблеми трансформації права власності на землю в Україні..... 25

Крук П. Б. До питання змісту договору оренди землі 28

Кулинич П. Ф. Право на безоплатну приватизацію земель в Україні: рушій чигальмо у розвитку земельної реформи..... 30

Луцюк О. В. Проблемні питання утримання та збереження ползахисних смуг, які обмежують масив земель сільськогосподарського призначення..... 32

Лісова Т. В. Деякі сучасні проблеми правового регулювання охорони земель.. 37

Мартинюк В. А. Проблемні питання з реалізацією права на землю за документом 39

Новак Т. С. До питання правового забезпечення розмінування земель сільськогосподарського призначення 41

Носік В. В. Правовий режим землі в умовах війни: охороняти, обороняти, приватизувати чи продавати? 43

Палійчук В. Б. Критерій пропорційності як складова правомірного втручання у право власності на землю у практиці ЄСПЛ..... 46

Федорович В. І. Юридичне значення державної реєстрації прав на земельні ділянки..... 48

Шульга М. В. До питання про зобов'язальний характер права власності на землю 50

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН

| | |
|--|----|
| Григор'єва Х. А. Гідромеліоративна реформа в Україні: правовий дисбаланс.. | 52 |
| Єрмоленко В. М. Проблемні питання сучасної юридичної освіти | 54 |
| Курман Т. В. До питання про генезу і перспективи розвитку права продовольчої безпеки | 56 |
| Місінкевич А. Л. Правові проблеми функціонування малого та середнього агробізнесу в аспекті нових законодавчих викликів | 59 |
| Павлюченко Ю. М. Законодавча основа функціонування державного аграрного реєстру..... | 61 |
| Шульган Я. М. Трансформація відносин в агросфері: правові аспекти..... | 64 |
| Чудик-Білоусова Н. І. Соціальний розвиток села як пріоритетний напрямок реалізації соціальної політики: виклики для України | 65 |

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ПРИРОДОРЕСУРСНИХ ВІДНОСИН

| | |
|--|----|
| Балюк Г. І., Ковальчук Т. Г. Проблеми еколого-правової освіти України | 70 |
| Бевз О. В. Врахування екологічних пріоритетів при видачі спеціальних дозволів на користування надрами у світлі змін до законодавства про надра..... | 73 |
| Гордійчук М. А. «Законодавче забезпечення екологічної стійкості лісів в Україні»: лексико-семантичний аналіз термінологічної конструкції..... | 76 |
| Грачук В. С. Актуальні проблеми правового забезпечення використання альтернативних джерел енергії в Україні..... | 78 |
| Данилюк Л. Р. Екологічна інформація та екологічна безпека: взаємозв'язок і забезпечення в умовах воєнного стану | 81 |
| Заверюха М. М. Правове регулювання здійснення «військових рубок» в лісах України..... | 83 |
| Налуцишин В. В., Налуцишин Р. В. Проблема екологічного тероризму в сучасних умовах | 85 |
| Петлюк Ю. С. Правовий механізм відшкодування збитків, завданих доквіллю військовою агресією рф..... | 87 |
| Позняк Е. В. Розвиток еколого-правової культури — шлях до подолання правового нігілізму в Україні | 90 |
| Теник А. В. Система конституційних гарантій екологічних прав людини в Україні..... | 92 |
| Шеховцов В. В. Круторог Д. Є. Правові питання доступу до екологічної інформації в умовах воєнного стану | 95 |
| Лагойда Т. В. Адміністративна відповідальність за самовільне випалювання рослинності або її залишків | 98 |

СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

| | |
|---|-----|
| Андрушко А. В. Відповідальність за порушення порядку укладення трудового договору | 101 |
| Боднарчук Д. І. Особливості правового регулювання нормування праці..... | 103 |
| Бойко А. О., Коржинський Р. В. Трудові гарантії під час воєнного стану..... | 104 |
| Іванченко Е. П. До питання про особливості здійснення митними брокерами правового супроводу діяльності учасників ринку митних брокерських послуг | 107 |
| Карпінська Н. В., Духневич А. В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення індивідуальних трудових спорів | 110 |
| Мініх А. О. Спрощений режим правового регулювання трудових відносин | 113 |
| Тараненко Л. С. Особливості організації соціальної підтримки працівників в умовах воєнного стану..... | 114 |

НАУКОВІ ДОПОВІДІ СТУДЕНТІВ

| | |
|--|-----|
| Білоус С. О. Проблемні питання організації охорони праці на підприємстві | 117 |
| Валянська Т. П. Медіація, мирова угода, фасилітація як альтернативні способи вирішення земельних спорів | 119 |
| Горупашенко В. І. Щодо переваг та недоліків аграрних розписок..... | 122 |
| Лучковська К. В. Спірні аспекти розмежування трудового і цивільного договорів | 124 |
| Мазан Д. А. Боротьба з дискримінацією на роботі | 127 |
| Нетяга О. В. Правове становище агрохолдингів в сучасних умовах: тенденції та перспективи | 129 |
| Остапенко К. Р. Проблема гендерної рівності у трудових відносинах | 132 |
| Сербіна О. В. Правові основи функціонування аграрних нот в Україні..... | 134 |
| Ситник І. А. Проблематика тіньової економіки в Україні в умовах воєнного стану | 136 |
| Шевчук А. А. Гарантії права на працю та відпочинок під час воєнного стану | 138 |
| Шевчук А. О. Оцінка впливу війни на аграрні підприємства України..... | 140 |

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ, АГРАРНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ
ТА ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН**

Збірник тез

Всеукраїнського науково-практичного круглого столу,
присвяченого 80-річчю від дня народження
Заслуженого юриста України, доцента
ДОМБРОВСЬКОГО Станіслава Феліксовича

Укладач — *Іван Костяшкін*

Електронне видання 06.2024 р. Формат 60×84 1/16.

Ум. друк. арк. 8,5. Зам. № 49.

Видано у Хмельницькому університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова.

29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, буд. 8

Тел.: (382) 71-75-91, (382) 71-80-80

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та
радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 6982 від 19.11.2019 р.